

Aruanne

Helüait pakub võrukeelset kuulamisrõõmu

2020. aastal sai avalikuks veebileht www.helüait.ee, kus avaldatakse mitmesugust võrukeelset kuulamismaterjali: audio-raamatuid ja lühemaid lugusid, nii pärimust kui ka kirjandust, nii lastele kui ka suurtele. Lehe valmimine sattus eriolukorra ajale ja leidis kohe palju tänulikke kuulajaid – aasta lõpuks oli Helüaidal peaaegu 7000 kasutajat. Praeguseks on Helüaida portaalis üle poolesaja postituse ja kuulamist kokku ligi 60 tundi.

Võru keele populaarsus on tõusuteel, kuid selle kasutusvaldkonnad, -võimalused ja -oskused kipuvad ahtamaks jääma. Helüaida loomise mõte hakkas liikuma tähelepanekust, et paljud võrokeseid kaebavad, et loeks küll, aga aega ei ole, teine hulk inimesi räägib, et võru keelt lugeda on raske, aga nad kuulaks seda palju parema meelega... Ja veel paljud liiguvad terviseradadel või sõidavad bussis, klapid peas. Nende jaoks pakubki Helüait lahenduse: kui lugeda on raske või aega napib, kuid siiski tahaks sõidu või tervisekõnni ajal meelt lahutada, siis nüüd saab võru keelt kuulata. Kindlasti aitab Helüait neid lapsevanemaid, kes peavad võru keeles ettelugemist raskeks, kuid soovivad lastele võru keele oskust või vähemalt sellest arusaamist edasi anda.

Helüaidast leiab nii originaalloomingut kui ka tõlkeid. Tõlgitud on peamiselt eesti lastekirjanduse klassikat („Nukitsamees”, „Jussikese seitse sõpra”, „Sipsik”), rahvusvaheliselt tuntud muinasjutte („Punamütsike”, „Kolm karu”) ning tänapäeva eesti ja soome lastekirjandust. Mõni tõlketeos on varem avaldatud raamatuna, kuid rohkem on neid, mis on võru keeles olemas vaid

audiovariandis. Kuulajate tagasiside kohaselt tekitab varasemast eestikeelsena tuttav raamat äratundmisrõõmu ja aitab ka kehvemal keelemõistjal sisust kergemini aru saada.

Täiskasvanutele pakub Helüait rohkesti võrukeelset originaalloomingut (Kauksi Ülle, Jaan Kaplinski, Madis Kõiv, Jaan Lattik, Häniläne, Pulga Jaan jt) ja veidi tõlkeid (Hasso Krull). Helüait võimaldas uuesti kättesaadavaks teha paarkümmend aastat tagasi välja antud helikassettide ja hilisemate väikesetiraažiliste CD-de materjali. Nii saab jälle kuulata võru kirjanduse klassikute (Juhan Jaik, Artur Adson, Raimond Kolk, Ain Kaalep jt) loomingut. Eriliselt hea meel on võrukeelsete proosateoste (Madis Kõivu „Kähri kerko man Pekril” ja Kauksi Ülle „Paat”) kuulamisraamatuna kättesaadavuse üle. Just mahukam proosa on jäänud publiku laiema tähelepanuta eelarvamuse „võru keelt on ju nii raske lugeda” tõttu.

Helüait on olemas ka *podcast*-i ehk taskuhäälinguna (võru keeles *karmani-heli*). Helüaita aitavad täita tekstide ettelugejatena näitlejad ja vabatahtlikud hea keeleoskusega võrokeseid ning muidugi kõik autorid, kes lahkesti oma loomingut üles riputada lubavad.

2021. aastal saab ait täiendust mitme uue teosega. Koostöös Uma Lehega alustati uue rubriigiga „Märgotus”, kus igal teisel nädalal ilmub uus võrukeelne eluline mõtisklus mõnelt põnevalt inimeselt. Rubriik on avatud ka võrukeelsetele kirjandusarvustustele. Peagi lisandub „Lingikogo”, kuhu koondatakse väljaspool Helüaita asuvaid linke, millelt saab samuti kuulata võru keelt.

Hääd kullõmist!

TRIINU LAAN